

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ПРОДУКТИВНОСТІ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Аналітика молочного ринку: актуальні ціни на молоко від сільськогосподарських підприємств та основні показники галузі *станом на 1 липня 2026 року*

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ПРОДУКТИВНОСТІ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ**

**Аналітика молочного ринку:
актуальні ціни на молоко
від сільськогосподарських підприємств
та основні показники галузі**

станом на 1 липня 2026 року

КИЇВ-2026

УДК 338.439.4/5:637.1/.3](477)(048.83)
I-25

Автори: В. М. Івченко, А. Л. Солошонок, О. М. Полонська

Друкується за рішенням вченої ради Українського науково-дослідного інституту продуктивності агропромислового комплексу (протокол № 3 від 9 липня 2026 р.)

I-25 Аналітика молочного ринку: актуальні ціни на молоко від сільськогосподарських підприємств та основні показники галузі / В. М. Івченко, А. Л. Солошонок, О. М. Полонська. Київ : НДІ «Укراгропромпродуктивність», 2026. 32 с.

У науково-аналітичному виданні викладено аналіз актуальних статистичних даних щодо динаміки поголів'я корів, виробництва молока, його реалізації як у цілому по Україні, так і у регіональному аспекті. Проведено аналітичні дослідження динаміки середніх цін на молоко гатунку екстра та вищого гатунку на підставі даних, отриманих шляхом опитування сільськогосподарських підприємств України, які здійснюють реалізацію молока. Також дослідження містять інформацію щодо імпорту та експорту молочних продуктів за даними Державної митної служби.

Матеріали видання можуть бути корисними для фахівців аграрного сектору, представників органів державної влади, науковців, аналітиків, а також для сільськогосподарських товаровиробників і підприємств молокопереробної промисловості, зацікавлених у поглибленому аналізі стану та тенденцій розвитку ринку молока.

Без права перевидання. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в інформаційному продукті, для освітніх або некомерційних цілей вирішується без отримання попередньої письмової згоди власників авторського права за умови посилання на його повну бібліографічну назву згідно з ДСТУ 7.1:2006. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в цьому інформаційному продукті, для перепродажу, інших комерційних цілей або угод (договорів) на розробку науково-дослідних робіт забороняється без отримання попередньої згоди власників авторського права. Ці умови відносяться і до видань попередніх років. Заявку на отримання такого дозволу слід направляти науково-організаційному відділу НДІ «Украгропромпродуктивність» за адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 2, або електронною поштою: uapp_god@ukr.net

УДК 338.439.4/5:637.1/.3](477)(048.83)

© Івченко В. М., Солошонок А. Л.,
Полонська О. М., 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Загальна характеристика молочного ринку України.....	6
2. Аналіз стану молочного скотарства у 2026 році (за даними Держстату).....	9
2.1. Поголів'я корів.....	9
2.2. Виробництво молока	14
2.3. Обсяги та середні ціни реалізації молока.....	16
3. Результати аналітичних досліджень динаміки цін на молоко гатунків екстра та вищого, реалізованого сільськогосподарськими підприємствами (за даними моніторингу НДІ «Укргропромпродуктивність»).....	19
4. Зовнішня торгівля за групами молочних продуктів (за даними Державної митної служби).....	21
4.1. Молоко та вершки не згущені.....	21
4.2. Молоко та вершки згущені.....	22
4.3. Маслянка, ферментовані або сквашені молоко та вершки.....	23
4.4. Молочна сироватка.....	24
4.5. Масло вершкове.....	25
4.6. Сири.....	26
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	31

ВСТУП

Ринок молока та молочної продукції в Україні є складною економічною системою, що поєднує аграрний сектор, переробну промисловість та споживчий попит. Його розвиток визначається не лише внутрішніми структурними чинниками, а й зовнішніми макроекономічними та геополітичними впливами, що створюють умови для високої динамічності та непередбачуваності. Сучасні тенденції у світовій та національній молочній галузі вимагають впровадження інноваційних технологій, адаптації до змін ринкових умов та стратегічного управління ресурсами для забезпечення ефективності та конкурентоспроможності. В умовах нестабільності та підвищеної конкуренції на ринку молочних продуктів особливе значення набувають питання стратегічного планування, інвестування у розвиток виробництва, активізації інноваційної діяльності, диверсифікації асортименту та управління ризиками [1].

Функціонування молочного ринку України забезпечують багато сфер агропромислового комплексу, серед яких визначальна роль належить молочному скотарству та молокопереробній галузі. У масштабах держави молочне скотарство слугує важливим ресурсом для забезпечення населення необхідними для харчування продуктами, а також є сировинною базою для молокопереробних підприємств. Процеси, які відбувалися останнім часом в економіці, призвели до суттєвих змін на ринку молока і молочних продуктів. Змінюється чисельність учасників ринку, умови виробництва кінцевого продукту, зростає собівартість через здорожчання енергоносіїв та інших складових. До того ж молочний сектор як і інші галузі агропромислового комплексу потерпає від військової агресії. Негативні процеси на ринку молока і молочної продукції розпочалися задовго до війни і стали передусім результатом проблем, які накопичилися в первинній ланці ланцюга виробник-споживач – в молочному скотарстві. Серед них особливе місце займають скорочення поголів'я корів, відсутність чіткої спеціалізації і концентрації виробництва, розбалансованість кормової бази, недосконалість виробничої інфраструктури, фактична відсутність чіткої регламентації між учасниками ринку молока. Наразі відсутня продумана і обґрунтована стратегія розвитку та співпраці учасників ринку [2].

В Україні відбуваються політичні та соціально-економічні трансформації, які безумовно ускладнюють аналітичні дослідження реального стану та прогнозні припущення. Тому вирішення традиційних проблем вимагає врахування кожного разу нових факторів, розрахунку кількісної оцінки їх впливу та відповідно розробки нових науково обґрунтованих управлінських підходів. Це у повній мірі стосується молочного сектору, де очевидно є нерозвиненість ринкової інфраструктури та відносин між виробниками молока, його переробниками й іншими агентами ринку. Вагомі прорахунки у системі реформування агропродовольчого сектору спричинили зниження ефективності діяльності вітчизняних підприємств і молочного тваринництва, і молокопереробної галузі. До цього призвели також новітні кардинальні зміни і виклики, пов'язані з новими зовнішньоекономічними і внутрішніми умовами розвитку [3, 4].

Особливе місце у виробництві молока належить сільськогосподарським підприємствам, які виступають основними виробниками товарної продукції та забезпечують стабільність постачання на ринок.

Сільськогосподарські підприємства мають низку переваг порівняно з індивідуальними господарствами, зокрема вищий рівень технічного забезпечення, можливість впровадження сучасних технологій утримання та годівлі тварин, а також ефективні системи управління виробництвом. Це сприяє підвищенню продуктивності праці, збільшенню надоїв молока та покращенню його якості.

Крім того, діяльність таких підприємств має важливе соціально-економічне значення, оскільки забезпечує зайнятість населення в сільській місцевості, сприяє розвитку інфраструктури та підвищенню рівня життя. В умовах сучасних економічних викликів саме ефективне функціонування сільськогосподарських підприємств є запорукою сталого розвитку молочної галузі. Попри виклики, сільськогосподарські товаровиробники формують ресурс для подальшого зростання. Таким чином, ефективна діяльність сільськогосподарських підприємств є ключовим чинником розвитку молочної галузі, стабільності аграрного сектору та економіки в цілому.

Молочне скотарство відіграє важливу роль у забезпеченні населення високоякісними продуктами харчування та формуванні продовольчої безпеки держави. Ефективне функціонування ринку молока значною мірою залежить від рівня розвитку сільськогосподарських підприємств – основних виробників сировини для молокопереробної промисловості. Водночас важливим індикатором стану галузі є рівень та динаміка цін на молоко, що формуються у процесі взаємодії виробників і переробних підприємств. Систематичний моніторинг цін реалізації молока сільськогосподарськими підприємствами дозволяє оцінити тенденції розвитку ринку, визначити економічні умови діяльності виробників, а також забезпечити інформаційну основу для прийняття управлінських рішень у сфері аграрної політики та розвитку молочної галузі. Особливе значення має аналіз цін у перерахунку на базисні показники якості молока, що забезпечує можливість об'єктивного порівняння даних між різними виробниками та регіонами.

Аграрні підприємства є основними виробниками молока, забезпечуючи відповідність обсягів виробництва потребам внутрішнього ринку та створюючи передумови для експортного потенціалу. Концентрація виробництва у спеціалізованих господарствах сприяє підвищенню продуктивності праці та зниженню собівартості продукції.

Отже, сільськогосподарські підприємства виступають стратегічним елементом розвитку ринку молока, оскільки визначають його виробничий потенціал, якісний рівень продукції та загальну ефективність функціонування галузі. Їхній подальший розвиток і модернізація є необхідною умовою зміцнення позицій молочної галузі в умовах глобальної конкуренції.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОЛОЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ринок молока є важливим сектором аграрної економіки та має значний потенціал для розвитку, проте загальна динаміка та тенденції його подальшого розвитку залежать від низки факторів: зміни споживчої поведінки, рівня доходів населення, попиту на органічні молочні продукти, регулювання експорту та імпорту, кліматичних умов для виробництва сільськогосподарської продукції, наукових досягнень у галузі тваринництва та технологій переробки молока, а також геополітичних та економічних факторів на міжнародному рівні.

З огляду на те, що ринок молока є важливою складовою продовольчого сектору, його розвиток виступає однією з передумов економічної самостійності держави. Україна володіє сприятливими природно-кліматичними та економічними умовами для ефективного функціонування цієї галузі, однак на сучасному етапі її розвиток стримується низкою суттєвих проблем.

На початку 1990-х років Україна входила до десятки провідних світових виробників коров'ячого молока, займаючи позиції поряд із такими країнами, як Індія, США, Німеччина, Франція, Бразилія, Китай і Нова Зеландія, з часткою близько 4,5% світового виробництва. Водночас упродовж останніх років спостерігається істотне зниження її позицій: станом на 2023 рік країна посідала лише 32 місце у світовому рейтингу з обсягом виробництва 7,36 млн тонн.

Попри втрату частини позицій на міжнародному ринку, молочна галузь України залишається однією з ключових складових національної економіки та відіграє важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки, оскільки забезпечує населення базовими продуктами харчування [5]. Серед негативних факторів, які мають безпосередній вплив на розвиток даної галузі, є зменшення поголів'я корів в усіх категоріях господарств. Зазначимо, що через відсутність ефективної державної програми підтримки молочного скотарства зменшення поголів'я великої рогатої худоби відбувається в Україні впродовж багатьох років, проте після початку повномасштабного вторгнення росії ще прискорилося. Типовою ситуацією для прифронтових регіонів є загибель певної кількості ВРХ внаслідок обстрілів російських окупантів, також значна частина фермерів залишили корів на окупованих територіях, які на сьогоднішній день не підлягають обліку або були конфісковані російськими окупантами і продані на м'ясо. Корів, які отримали поранення, фермери відправляють на вибраковку, що також впливає зменшенню поголів'я.

Незважаючи на виклики, пов'язані з війною та зростанням витрат на виробництво, сільськогосподарські підприємства продовжують працювати над утриманням стабільного поголів'я та підвищенням його продуктивності. Проведений аналіз свідчить, що саме цей сектор виявився більш стійким до негативного впливу воєнних факторів.

Водночас спостерігається обережний оптимізм щодо подальшого розвитку галузі, зокрема збільшення кількості молочно-товарних ферм у відносно безпечних регіонах України. Попри складні умови, підприємства здійснюють модернізацію існуючих потужностей, інвестують у створення нових виробничих

об'єктів та нарощують високопродуктивне поголів'я корів. За оцінками галузевих об'єднань, станом на жовтень 2024 року щонайменше 40 господарств уже реалізують заходи з оновлення та розвитку виробничої бази, що свідчить про збереження інвестиційної активності та прагнення до відновлення і зміцнення молочного сектору [6].

У період 1990–2025 років у молочному скотарстві спостерігаються суттєві структурні та кількісні зміни. Загальна чисельність поголів'я корів скоротилася з 8378 тис. голів у 1990 році до 1155 тис. у 2025 році, тобто більш ніж у сім разів [7]. Водночас виробництво молока зменшилося з 24508 тис. т до 6863 тис. т, що становить більш ніж триразове скорочення (табл. 1.1). Це свідчить про підвищення продуктивності корів, оскільки спад поголів'я відбувався швидше, ніж зменшення обсягів виробництва.

Таблиця 1.1

**Динаміка основних показників розвитку молочного скотарства
з 1990 по 2025 рр.**

Показник	1990	2000	2010	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Усі категорії господарств									
Поголів'я корів, тис. гол.	8378	4958	2631	1789	1673	1544	1353	1263	1155
Виробництво молока, тис. т	24508	12658	11248	9264	8714	7768	7430	7246	6863
Сільськогосподарські підприємства									
Поголів'я корів, тис. гол.	6192	1851	589	439	424	425	394	382	386
Частка підприємств, %	73,9	37,3	22,4	24,5	25,3	27,5	29,1	30,2	33,4
Виробництво молока, тис. т	18634	3669	2217	2761	2768	2644	2810	2999	3186
Частка підприємств, %	76,0	29,0	19,7	29,8	31,8	34,0	37,8	41,4	46,4
Господарства населення									
Поголів'я корів, тис. гол.	2187	3107	2042	1350	1249	1119	959	881	769
Частка населення, %	26,1	62,7	77,6	75,5	74,7	72,5	70,9	69,8	66,6
Виробництво молока, тис. т	5874	8989	9031	6502	5946	5124	4621	4248	3677
Частка населення, %	24,0	71,0	80,3	70,2	68,2	66,0	62,2	58,6	53,6

У сільськогосподарських підприємствах поголів'я корів зменшилося особливо різко – з 6192 тис. до 386 тис. голів (у 16 разів). Виробництво молока в цій категорії також скоротилося, але менш стрімко – з 18 634 тис. т до 3186 тис. т. Частка підприємств у загальному поголів'ї знизилася з 73,9% у 1990 році до 22,4% у 2010 році, проте згодом почала зростати і досягла 33,4% у 2025 році. Аналогічна тенденція спостерігається і у виробництві молока: після падіння до

19,7% у 2010 році частка підприємств зросла до 46,4% у 2025 році. Це свідчить про поступове відновлення ролі великотоварного виробництва.

У господарствах населення ситуація була іншою. У 1990–2010 роках їхня роль значно зросла: частка у виробництві молока досягла піку 80,3% у 2010 році. Проте після цього почалося поступове зниження. До 2025 року частка населення у виробництві зменшилася до 53,6%, а у поголів'ї – до 66,6%. Абсолютні показники також скоротилися: поголів'я зменшилося з 2187 до 769 тис. голів, а виробництво молока – з 5874 до 3677 тис. т.

Загалом розвиток галузі можна поділити на три етапи. У 1990-х роках відбулося різке скорочення виробництва та занепад сільськогосподарських підприємств. У 2000–2010 роках домінуючу роль відігравали господарства населення. Починаючи з 2010 року спостерігається поступове відновлення підприємств і зростання їхньої частки у виробництві молока.

Отже, основною сучасною тенденцією є перехід до більш ефективного, індустріалізованого виробництва, що супроводжується зменшенням загального поголів'я, але підвищенням продуктивності та поступовим зміцненням позицій сільськогосподарських підприємств.

Важливим сектором аграрної економіки, який має значний потенціал для розвитку, є ринок молочної продукції промислового виробництва. Україна виступає однією з провідних країн світу за обсягами виробництва молока, а також є великим експортером молочної продукції. Основні характеристики ринку молочної продукції в Україні [8]:

- Україна має потужний тваринницький комплекс, що забезпечує значний обсяг виробництва молока;
- Україна активно експортує молочну продукцію, зокрема до країн Європейського союзу та Азії;
- ринок молочної продукції в Україні є досить конкурентним. На ньому працюють як великі молочні компанії, так і невеликі сільськогосподарські підприємства. Конкурентоспроможність продукції часто залежить від якості та ціни;
- розвиток ринку молочної продукції сприяє залученню інвестицій у виробництво та впровадженню нових технологій. Інновації можуть сприяти покращенню якості продукції, зниженню витрат та розширенню асортименту;
- держава має важливу роль у регулюванні ринку молочної продукції. Це стосується стандартизації якості продукції, встановлення тарифів та митних зборів на експорт і імпорт, а також фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств.

Загальна динаміка ринку молочної продукції та його тенденції залежать від різних факторів, таких як зміни споживчої поведінки, рівень доходів населення, попит на здорові продукти, регулювання експорту та імпорту, кліматичні умови для сільськогосподарського виробництва, наукові досягнення у галузі тваринництва та технологій переробки молока, а також геополітичні та економічні фактори на міжнародному рівні.

2. АНАЛІЗ СТАНУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА У 2026 РОЦІ (ЗА ДАНИМИ ДЕРЖСТАТУ)

2.1. Поголів'я корів

Динаміка поголів'я корів в Україні характеризується спадною тенденцією. Зокрема порівняно з довоєнним 2021 роком чисельність корів у господарствах усіх категорій зменшилась на 33,8 %. Це здебільшого відбулося через стрімке падіння поголів'я корів у господарствах населення – в 1,8 раза (з 1119,4 тис. гол. до 636,0 тис. гол.). Підприємства зазнали зниження на 9,0 %.

За даними Держстату України станом на 1 січня 2026 року загальне поголів'я корів в Україні становить 1022,3 тис. голів, з яких 386,3 тис. голів (37,8%) утримується у сільськогосподарських підприємствах, а більша частина – 636,0 тис. голів (62,2%) – у господарствах населення (табл. 2.1) [7]. Це свідчить про домінування індивідуального сектору за кількістю утримуваних корів.

Таблиця 2.1

Кількість корів на 1 січня 2026 року за регіонами

Регіон	Корови, тис. голів			Частка с/г підприємств, %
	господарства усіх категорій	підприємства	господарства населення	
Україна	1022,3	386,3	636,0	37,8
Вінницька	77,4	32,1	45,3	41,5
Волинська	51,4	18,2	33,2	35,4
Дніпропетровська	34,5	8,4	26,1	24,3
Донецька	2,1	к	к	
Житомирська	55,4	21,8	33,6	39,4
Закарпатська	37,5	0,8	36,7	2,1
Запорізька	2,5	0,3	2,2	12,0
Івано-Франківська	36,1	4,5	31,6	12,5
Київська	46,3	34,3	12,0	74,1
Кіровоградська	28,0	9,6	18,4	34,3
Луганська	7,9	к	к	
Львівська	49,3	6,4	42,9	13,0
Миколаївська	29,5	7,4	22,1	25,1
Одеська	78,0	4,9	73,1	6,3
Полтавська	83,1	52,9	30,2	63,7
Рівненська	40,5	9,2	31,3	22,7
Сумська	32,2	18,8	13,4	58,4
Тернопільська	55,0	20,9	34,1	38,0
Харківська	39,0	20,2	18,8	51,8
Херсонська	2,7	к	к	
Хмельницька	93,9	30,6	63,3	32,6
Черкаська	55,9	45,1	10,8	80,7
Чернівецька	21,1	1,6	19,5	7,6
Чернігівська	63,0	38,0	25,0	60,3

Регіональні особливості.

Найбільше поголів'я корів у господарствах усіх категорій зосереджено у наступних областях:

- Хмельницькій – 93,9 тис. гол.;
- Полтавській – 83,1 тис. гол.;
- Одеській – 78,0 тис. гол.;
- Вінницькій – 77,4 тис. гол.;
- Чернігівській – 63 тис. гол.

Найменші показники спостерігаються у таких областях:

- Донецькій – 2,1 тис. гол.;
- Запорізькій – 2,5 тис. гол.;
- Херсонській – 2,7 тис. гол.;
- Луганській – 7,9 тис. гол.

Це може бути пов'язано з наслідками воєнних дій, окупацією територій та загальним скороченням аграрного виробництва в цих регіонах.

Структура за категоріями господарств.

У більшості регіонів переважають господарства населення. Особливо це характерно для:

- Закарпатської області – лише 2,1% у підприємствах;
- Чернівецької – 7,6%;
- Одеської – 6,3%;
- Львівської – 13,0%.

Це свідчить про дрібнотоварний характер виробництва у цих регіонах та значну роль домогосподарств.

Водночас у деяких регіонах домінують сільськогосподарські підприємства:

- Черкаська область – 80,7%;
- Київська – 74,1%;
- Полтавська – 63,7%;
- Чернігівська – 60,3%;
- Сумська – 58,4%.

Такі області характеризуються більш розвиненим промисловим тваринництвом та вищим рівнем концентрації виробництва.

Загальні тенденції.

Доцільно виокремити наступні:

- спостерігається значна диференціація регіонів за рівнем концентрації поголів'я;
- більша частка господарств населення вказує на низький рівень індустріалізації молочного скотарства в Україні;

- регіони з високою часткою підприємств мають кращі передумови для впровадження сучасних технологій та підвищення продуктивності;
- зниження поголів'я у східних та південних областях є наслідком соціально-економічних і воєнних факторів.

Рейтинг регіонів за кількістю корів на 1 січня 2026 року наведено на рисунку 2.1.

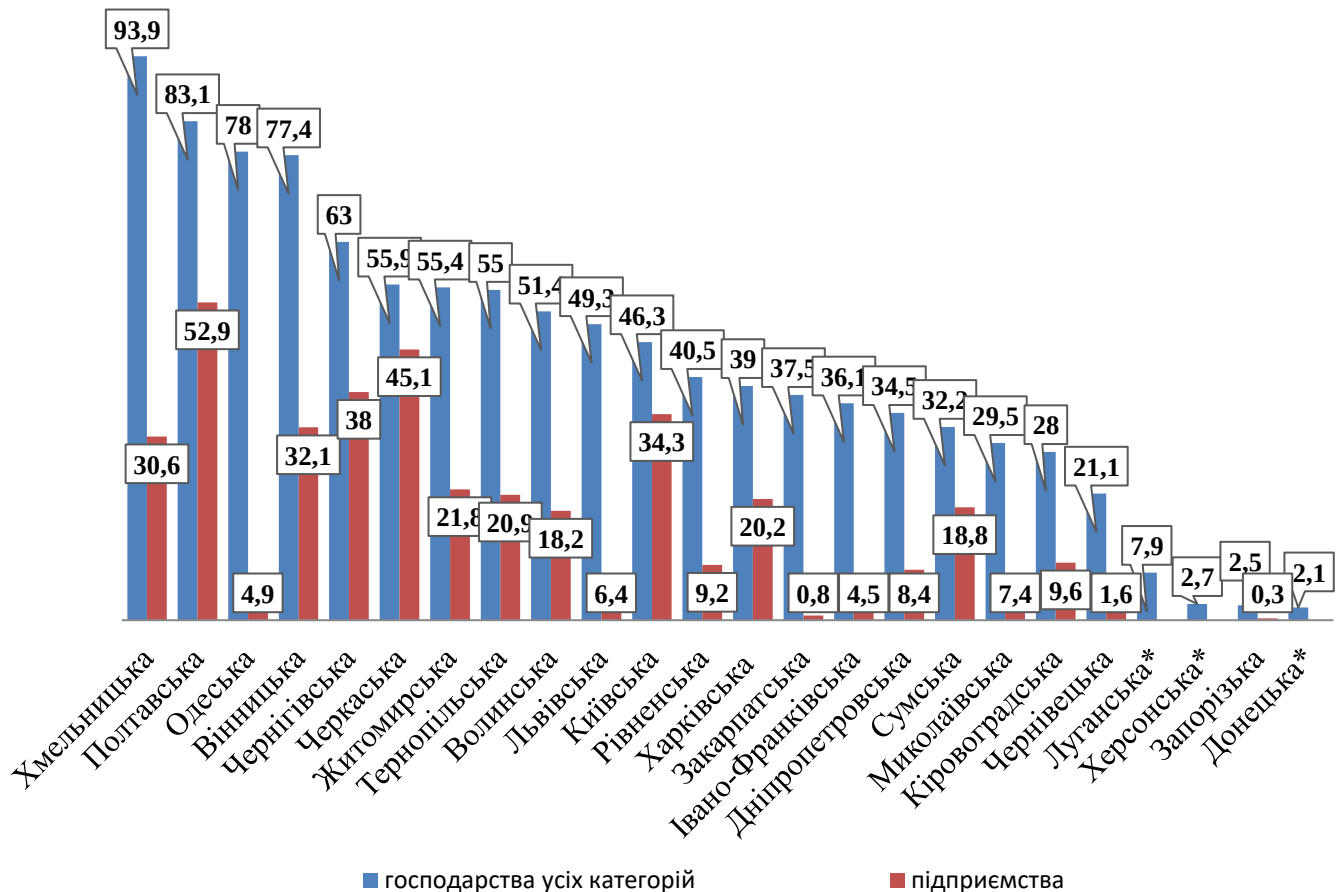

Рис. 2.1. Рейтинг регіонів України за кількістю корів у господарствах усіх категорій та у с/г підприємствах, тис. голів.

Таким чином станом на 1 січня 2026 року в Україні спостерігається переважання поголів'я корів у господарствах населення, частка яких становить понад 60%, що свідчить про домінування дрібнотоварного виробництва. Найбільша концентрація поголів'я характерна для центральних і західних областей, тоді як у східних і південних регіонах зафіксовано суттєве скорочення. Це вказує на нерівномірний розвиток молочного скотарства та вплив зовнішніх економічних і воєнних факторів.

Станом на кінець червня 2026 року в Україні налічувалося 941,2 тис. корів, з них 396,6 тис. (42,1%) утримувалися у сільськогосподарських підприємствах, а

544,6 тис. (57,9%) – у господарствах населення (табл. 2.2). Це свідчить, що більшість поголів'я зосереджена в приватному секторі.

Найбільше корів в усіх категоріях господарств було у Полтавській (79,2 тис. голів), Вінницькій (77,8 тис.), Одеській (76,6 тис.), Хмельницькій (74,2 тис.) та Чернігівській (63,1 тис.) областях.

Найменше поголів'я зафіксовано у Донецькій (1,0 тис.), Запорізькій (2,0 тис.) та Херсонській (3,3 тис.) областях, що пов'язано з наслідками воєнних дій.

Таблиця 2.2

**Кількість живих сільськогосподарських тварин (корів),
які були в наявності на кінець червня 2026 року,
за категоріями господарств та регіонами**

Регіон	Корови, тис. голів			Частка с/г підприємств, %
	господарства усіх категорій	підприємства	господарства населення	
Україна	941,2	396,6	544,6	42,1
Вінницька	77,8	33,0	44,8	42,4
Волинська	48,6	18,5	30,1	38,1
Дніпропетровська	32,8	7,8	25,0	23,8
Донецька	1,0	с	с	
Житомирська	51,6	23,4	28,2	45,3
Закарпатська	25,5	0,7	24,8	2,7
Запорізька	2,0	0,4	1,6	20,0
Івано-Франківська	35,0	4,5	30,5	12,9
Київська	47,2	35,6	11,6	75,4
Кіровоградська	26,7	9,5	17,2	35,6
Луганська	...	...	...	
Львівська	39,6	7,3	32,3	18,4
Миколаївська	29,1	7,6	21,5	26,1
Одеська	76,6	5,3	71,3	6,9
Полтавська	79,2	52,8	26,4	66,7
Рівненська	37,9	9,9	28,0	26,1
Сумська	32,1	19,0	13,1	59,2
Тернопільська	43,8	21,9	21,9	50,0
Харківська	38,9	20,4	18,5	52,4
Херсонська	3,3	с	с	
Хмельницька	74,2	32,5	41,7	43,8
Черкаська	57,0	46,0	11,0	80,7
Чернівецька	18,2	1,5	16,7	8,2
Чернігівська	63,1	38,8	24,3	61,5

Найвища частка корів у сільськогосподарських підприємствах спостерігалася в Черкаській (80,7%), Київській (75,4%), Полтавській (66,7%) та Чернігівській (61,5%) областях.

Найнижча частка підприємств характерна для Закарпатської (2,7%), Одеської (6,9%), Чернівецької (8,2%) та Івано-Франківської (12,9%) областей, де переважає утримання корів у господарствах населення.

Найбільше поголів'я корів у сільськогосподарських підприємствах зосереджено у Полтавській області – 52,8 тис. голів. Далі йдуть Черкаська – 46,0 тис., Чернігівська – 38,8 тис., Київська – 35,6 тис., Вінницька – 33,0 тис. та Хмельницька – 32,5 тис. голів (рис. 2.2). Це свідчить про високу концентрацію промислового молочного скотарства саме в центральних і північних регіонах країни.

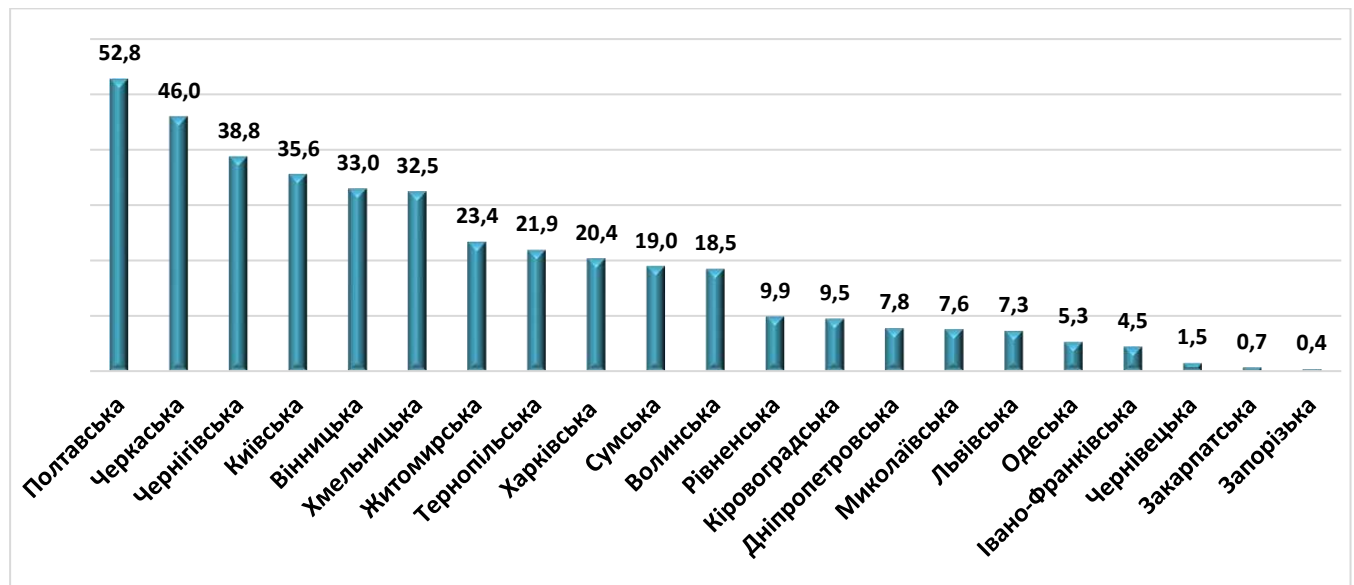

Рис. 2.2. Рейтинг регіонів України за кількістю корів у с/г підприємствах на кінець червня 2026 р., тис. голів.

Середні показники мають Житомирська (23,4 тис.), Тернопільська (21,9 тис.), Харківська (20,4 тис.), Сумська (19,0 тис.) та Волинська (18,5 тис.) області. У цих регіонах також розвинуто товарне виробництво молока, хоча масштаби значно менші, ніж у лідерів.

Найменше поголів'я корів у сільськогосподарських підприємствах зафіксовано в Запорізькій (0,4 тис. голів), Закарпатській (0,7 тис.), Чернівецькій (1,5 тис.), Івано-Франківській (4,5 тис.) та Одеській (5,3 тис.) областях. Для західних областей це пояснюється переважанням господарств населення у структурі виробництва, тоді як у південних і прифронтових регіонах низькі показники значною мірою зумовлені наслідками воєнних дій.

Отже, найбільша концентрація корів у сільськогосподарських підприємствах характерна для центральних областей України, де функціонують великі спеціалізовані молочні господарства. Водночас у західних областях переважає утримання худоби в особистих селянських господарствах, а в окремих південних і східних регіонах чисельність поголів'я суттєво скоротилася через воєнні фактори.

2.2. Виробництво молока

Виробництво молока є однією з провідних галузей тваринництва, що відіграє важливу роль у забезпеченні населення продуктами харчування та формуванні продовольчої безпеки країни. Аналіз сучасного стану виробництва молока дозволяє оцінити ефективність функціонування галузі, визначити основні тенденції та окреслити перспективи її розвитку.

У січні–червні 2026 року загальний обсяг виробництва сирого молока в Україні становив 2995,2 тис. т (табл. 2.3). Із цього обсягу 1654,1 тис. т, або 55,2%, припадало на сільськогосподарські підприємства, тоді як господарства населення забезпечили 1341,1 тис. т або 44,8% [7]. Це свідчить про переважання підприємницького сектору у виробництві молока, хоча роль домогосподарств залишається суттєвою.

Таблиця 2.3

Кількість виробленого молока сирого (валовий надій) за січень-червень 2026 р., тис. т

Регіон	Господарства усіх категорій	Підприємства	Господарства населення	Частка с/г підприємств, %
Україна	2995,2	1654,1	1341,1	55,2
Вінницька	269,8	150,4	119,4	55,7
Волинська	121,2	63,6	57,6	52,5
Дніпропетровська	80,0	28,0	52,0	35,0
Донецька	2,9	с	с	
Житомирська	159,9	83,5	76,4	52,2
Закарпатська	41,6	0,6	41,0	1,4
Запорізька	5,7	1,1	4,6	19,3
Івано-Франківська	88,2	9,8	78,4	11,1
Київська	168,6	142,7	25,9	84,6
Кіровоградська	111,1	40,0	71,1	36,0
Луганська	...	...	...	
Львівська	101,4	19,3	82,1	19,0
Миколаївська	90,4	38,3	52,1	42,4
Одеська	124,2	10,4	113,8	8,4
Полтавська	310,5	237,6	72,9	76,5
Рівненська	113,1	40,3	72,8	35,6
Сумська	99,1	68,2	30,9	68,8
Тернопільська	186,0	116,6	69,4	62,7
Харківська	113,5	80,9	32,6	71,3
Херсонська	19,5	с	с	
Хмельницька	289,6	155,8	133,8	53,8
Черкаська	230,5	200,0	30,5	86,8
Чернівецька	47,2	3,6	43,6	7,6
Чернігівська	221,2	162,9	58,3	73,6

В усіх категоріях господарств найбільші обсяги виробництва молока зафіксовано у Полтавській області – 310,5 тис. т, Хмельницькій – 289,6 тис. т, Вінницькій – 269,8 тис. т, Черкаській – 230,5 тис. т та Чернігівській – 221,2 тис. т.

Високі показники цих регіонів пояснюються значною концентрацією великотварних молочних господарств та високою продуктивністю молочного скотарства.

Найменші обсяги виробництва спостерігалися у Донецькій (2,9 тис. т), Запорізькій (5,7 тис. т) та Херсонській (19,5 тис. т) областях. Це пов'язано з негативним впливом воєнних дій на аграрний сектор. Дані щодо Луганської області відсутні.

Найвища частка виробництва молока сільськогосподарськими підприємствами характерна для Черкаської області (86,8%), Київської (84,6%), Полтавської (76,5%), Чернігівської (73,6%), Харківської (71,3%) та Сумської (68,8%). Це свідчить про домінування промислового молочного виробництва в цих регіонах.

Водночас у Закарпатській (1,4%), Чернівецькій (7,6%), Одеській (8,4%), Івано-Франківській (11,1%) та Львівській (19,0%) областях основними виробниками молока залишаються господарства населення, тоді як внесок сільськогосподарських підприємств є незначним.

Отже, аналіз показує, що понад половину молока в Україні виробляють сільськогосподарські підприємства, однак між регіонами існують суттєві відмінності. Центральні та північні області характеризуються високою концентрацією промислового молочного виробництва, тоді як у західних областях переважає виробництво молока в господарствах населення. Значне скорочення обсягів виробництва в окремих південних і східних регіонах є наслідком воєнних дій та пов'язаних із ними втрат виробничого потенціалу.

Аналіз рейтингу регіонів за обсягами виробництва молока у сільськогосподарських підприємствах (січень–червень 2026 р.) показує чітку територіальну диференціацію та концентрацію виробництва (рис. 2.3).

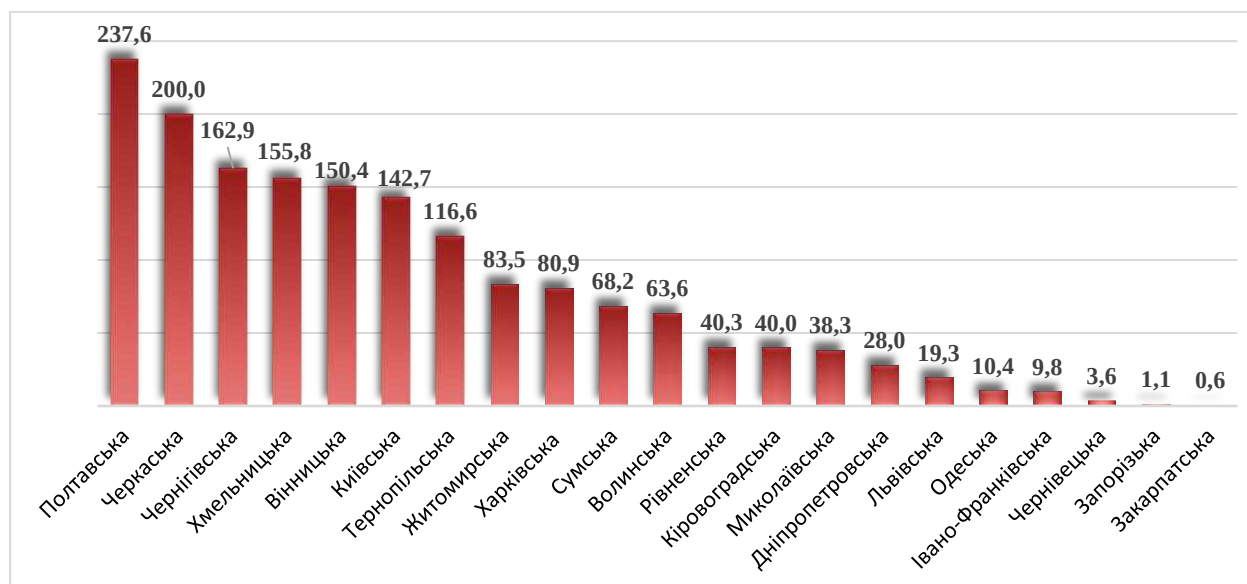

Рис. 2.3. Рейтинг регіонів за обсягами виробленого молока за січень–червень 2026 року, тис. т

Найвищі позиції у рейтингу займають центральні області. Беззаперечним лідером є Полтавська область із показником 237,6 тис. т, що суттєво випереджає інші регіони. Друге місце посідає Черкаська область (200,0 тис. т), далі йдуть Чернігівська (162,9 тис. т), Хмельницька (155,8 тис. т), Вінницька (150,4 тис. т) та Київська (142,7 тис. т). Ці регіони формують ядро молочного виробництва країни (35,0 %), що пояснюється високою концентрацією великих агропідприємств і розвиненою кормовою базою.

До регіонів, які формують середню групу, належать Тернопільська (116,6 тис. т), Житомирська (83,5 тис. т), Харківська (80,9 тис. т), Сумська (68,2 тис. т) та Волинська (63,6 тис. т) області. У цих регіонах виробництво є стабільним, але менш концентрованим, ніж у лідерів.

Нижчу частину рейтингу займають області з обсягами дещо більше 40 тис. т. Це Рівненська (40,3 тис. т), Кіровоградська (40,0 тис. т), Миколаївська (38,3 тис. т), Дніпропетровська (28,0 тис. т) та Львівська (19,3 тис. т). Тут виробництво або менш інтенсивне, або значною мірою зосереджене в господарствах населення.

Найменші обсяги виробництва зафіксовані в Одеській (10,4 тис. т), Івано-Франківській (9,8 тис. т), Чернівецькій (3,6 тис. т), Запорізькій (1,1 тис. т) та Закарпатській (0,6 тис. т) областях. Це свідчить або про слабкий розвиток молочного скотарства, або про домінування дрібних господарств із низькою товарністю.

Загалом рейтинг демонструє:

- чітке лідерство центральних областей;
- поступове зменшення обсягів у напрямку до західних і південних регіонів;
- значну регіональну нерівномірність виробництва.

Важливо також враховувати загальний контекст: у 2026 році виробництво молока в Україні загалом скорочується через зменшення поголів'я та вплив війни, що додатково посилює диспропорції між регіонами.

Отже, молочне виробництво в Україні є висококонцентрованим і територіально нерівномірним, із домінуванням кількох ключових аграрних областей.

2.3. Обсяги та середні ціни реалізації молока

Реалізація сирого молока сільськогосподарськими підприємствами є ключовою ланкою молочного ринку України, оскільки саме цей сектор забезпечує основну частину товарної продукції.

Сільськогосподарські підприємства формують основний обсяг реалізованого (проданого) молока, на відміну від господарств населення, де значна частина продукції споживається всередині домогосподарств або реалізується неформально.

Реалізація сирого молока підприємствами має кілька характерних рис. По-перше, вона є високотоварною: переважна більшість надоеного молока надходить на переробні підприємства (молокозаводи). По-друге, збут зазвичай

здійснюється за довгостроковими контрактами, що забезпечує стабільність поставок і цінову визначеність. По-третє, підприємства виробляють молоко вищої якості (переважно гатунків «екстра» та «вищий»), що дозволяє отримувати кращу ціну.

За даними Держстату у січні 2026 року обсяг реалізації сирого молока сільськогосподарськими підприємствами становив 275,1 тис. т, що на 4,1 % більше, ніж у січні 2025 року (табл. 2.4). Це свідчить про певне відновлення або стабілізацію товарного виробництва молока, насамперед у секторі великих агровиробників, які забезпечують основну частину поставок на переробку.

Водночас цінова ситуація демонструє протилежну тенденцію. Середня ціна реалізації у січні 2026 року становила 15595,6 грн за тонну, що на 3600,2 грн/т або на 18,3 % менше, ніж за аналогічний період попереднього року. Така динаміка означає, що, попри зростання фізичних обсягів продажу, дохідність виробництва могла знижуватися.

Таблиця 2.4

Обсяги реалізації сирого молока та середня ціна реалізації у 2026 р.

Найменування продукції	Реалізовано, тис. т		Середні ціни реалізації, грн/т	
	січень	січень-травень	січень	січень-травень
Молоко від сільськогосподарських тварин усіх видів, сире	275,1	1369,0	15595,6	14615,9

Довідково: у січні 2025 р. було реалізовано 264,3 тис. т сирого молока за середньою ціною 19195,8 грн/т.

За січень–травень обсяг реалізації становив 1369,0 тис. т. Середня ціна реалізації за підсумками січня–травня склала 14615,9 грн/т.

Зниження цін на тлі зростання обсягів реалізації може пояснюватися кількома факторами. По-перше, це збільшення пропозиції молока на ринку, зокрема за рахунок великих підприємств, що створює додатковий тиск на закупівельні ціни. По-друге, можливим чинником є обмежений попит з боку переробної промисловості, яка працює в умовах зниження споживання молочної продукції або складнощів із реалізацією готової продукції. По-третє, вплив можуть мати зовнішньоекономічні умови, зокрема кон'юнктура експорту молочних продуктів.

Крім того, важливу роль відіграють сезонні коливання: початок року традиційно характеризується відносно нижчими цінами через особливості попиту та контрактної політики. Також не можна ігнорувати вплив воєнних факторів — логістичні труднощі, зміни у структурі споживання та регіональні диспропорції можуть додатково тиснути на цінову ситуацію.

Отже, у січні 2026 року на ринку сирого молока спостерігається парадоксальна ситуація: зростання обсягів реалізації супроводжується суттєвим

зниженням цін, що може негативно позначатися на рентабельності молочного скотарства та стимулювати подальшу оптимізацію виробництва, зокрема скорочення витрат або укрупнення господарств.

Рейтинг регіонів за обсягами реалізації молока демонструє значну нерівномірність між областями України. Абсолютним лідером є Полтавська область із показником близько 196,8 тис. т, за нею йдуть Черкаська (179,4 тис. т) та Київська – 149,3 тис. т (рис. 2.3). Ці регіони формують групу лідерів завдяки розвинутому молочному скотарству, наявності великих агропідприємств і вигідному географічному розташуванню.

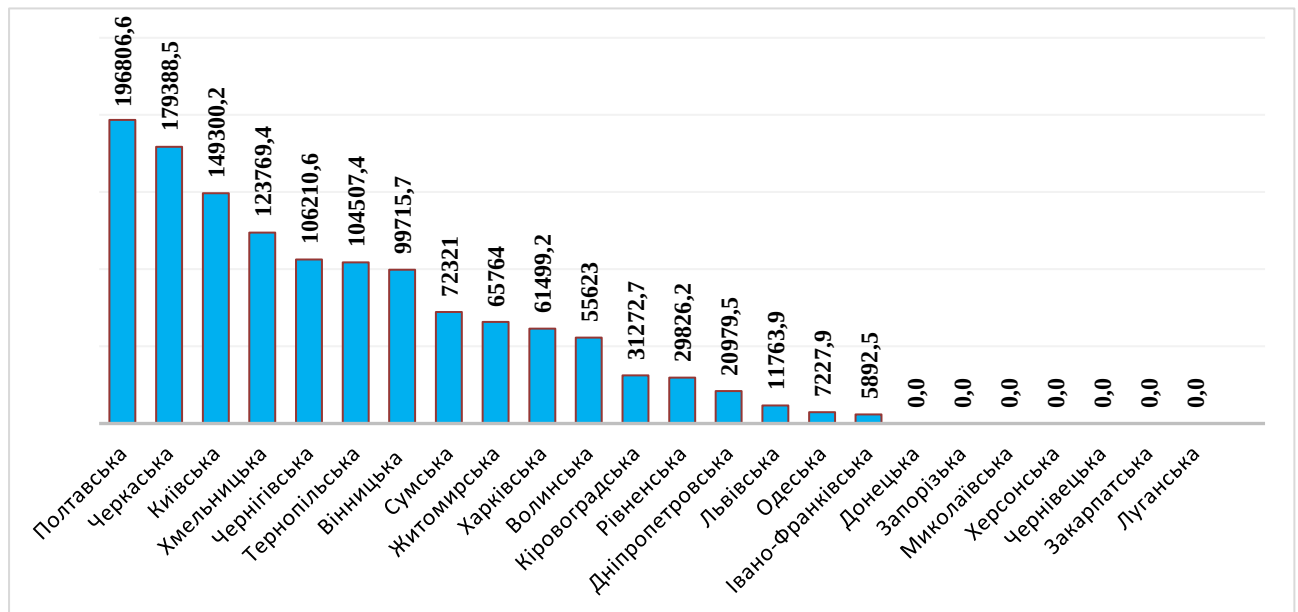

Рис. 2.3. Рейтинг регіонів за обсягами реалізованого молока у січні-травні 2026 року

До середньої групи належать Хмельницька, Чернігівська, Тернопільська, Вінницька, Сумська, Житомирська, Харківська та Волинська області, де обсяги реалізації коливаються приблизно від 123 до 55 тис. т. Вони характеризуються стабільним, але менш масштабним виробництвом, часто з поєднанням промислового сектору та домогосподарств.

Найнижчі показники спостерігаються у Кіровоградській, Рівненській, Дніпропетровській, Львівській, Одеській, Івано-Франківській областях. Такі регіони, як Донецька, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Чернівецька, Закарпатська та Луганська області мають конфіденційну інформацію або ж дуже низькі показники, які не оприлюднюються, чи їх відсутність.

Загалом виробництво та реалізація молока в Україні зосереджені переважно в центральних і північних областях. Спостерігається суттєва регіональна диференціація: різниця між лідерами та аутсайдерами є дуже значною. Це свідчить про нерівномірний розвиток молочної галузі, який залежить від природно-економічних умов, рівня аграрної спеціалізації та поточної безпекової ситуації в регіонах.

3. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДИНАМІКИ ЦІН НА МОЛОКО ГАТУНКІВ ЕКСТРА ТА ВИЩОГО, РЕАЛІЗОВАНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ (ЗА ДАНИМИ МОНІТОРИНГУ НДІ «УКРАГРОПРОМПРОДУКТИВНІСТЬ»)

Динаміка цін на молоко екстра та вищого гатунку, придбане суб'єктами господарювання у сільськогосподарських виробників (за даними НДІ «Укргропромпродуктивність»)

Поточні моніторингові дані на **01.07.2026** свідчать про зниження середньої вартості молока. Молоко екстра оцінюється в 17,00 грн/л, що на 0,3 % менше попереднього показника за 20 червня 2026 року, а молоко вищого гатунку коштує 15,65 грн/л, зниження склало 0,4 % (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Середні ціни на молоко екстра та вищого гатунку, придбане суб'єктами господарювання у сільськогосподарських виробників станом на 1 липня 2026 року, грн/л

Область	Середня ціна на молоко, грн/л	
	екстра	вищого гатунку
Волинська	16,60	16,38
Дніпропетровська	17,83	16,80
Закарпатська		15,00
Київська	17,34	16,89
Кіровоградська	16,80	15,93
Миколаївська	16,98	16,87
Одеська	16,64	14,24
Полтавська	16,84	10,50
Рівненська	17,80	17,50
Сумська	16,07	15,77
Харківська	17,21	15,98
Хмельницька	17,28	16,90
Чернігівська	16,60	14,65
Україна	17,00	15,65
Станом на 20.06.2026 р.	17,04	15,71
Зміни за період, %	-0,3	-0,4

* Без урахування цін у АР Крим, Донецькій, Житомирській, Запорізькій, Івано-Франківській, Луганській, Львівській, Тернопільській, Черкаській, Чернівецькій та Херсонській областях.

Аналіз проведеного моніторингу свідчить про стабілізацію ринку сирого молока в Україні з незначним сезонним коригуванням цін у бік зниження. Такий стан на межі червня та липня є типовим для літнього періоду. Це пов'язано з високими обсягами виробництва молока та природним сезонним зниженням споживчої активності.

Регіональний зріз.

Найнижчі значення закупівельних цін на **молоко екстра гатунку** спостерігаються у Сумській (16,07 грн/л), Волинській та Чернігівській областях (16,60 грн/л). Найвищі закупівельні ціни зафіксовані у Дніпропетровській області (17,83 грн/л), а також у Рівненській (17,80 грн/л) і Київській (17,34 грн/л). Загалом у більшості регіонів ціни коливаються в межах 16,07–17,83 грн/л (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Рівень мінімальних та максимальних цін
на молоко екстра та вищого гатунку по регіонах
станом на 1 липня 2026 року**

Область	Середня ціна на молоко екстра, грн/л	Область	Середня ціна на молоко вищого гатунку, грн/л
Мінімальні ціни			
Сумська	16,07	Полтавська	10,50
Волинська	16,60	Одеська	14,24
Чернігівська	16,60	Чернігівська	14,65
Максимальні ціни			
Дніпропетровська	17,83	Рівненська	17,50
Рівненська	17,80	Хмельницька	16,90
Київська	17,34	Київська	16,89
Україна	17,00	Україна	15,65

Щодо **молока вищого гатунку**, то найвищі ціни зафіксовані у Рівненській області (17,50 грн/л), Хмельницькій (16,90 грн/л), Київській (16,89 грн/л). Відносно низькі ціни спостерігаються в Одеській (14,24 грн/л) та Чернігівській (14,65 грн/л) областях. Найнижчий показник суттєво виділяється в Полтавській області – 10,50 грн/л, що нижче середнього рівня, це може свідчити про особливі умови закупівель або ж про локальний надлишок сировини, виробники в даному регіоні змушені продавати сировину вищого гатунку за ціною значно нижчою від середньоринкової через відсутність альтернативних каналів збуту.

Загалом ринок характеризується стабільністю з незначними регіональними коливаннями, а різниця між гатунками в більшості областей відповідає типовим ринковим умовам.

4. ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ЗА ГРУПАМИ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ (ЗА ДАНИМИ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ) [9]

У структурі зовнішньоекономічних операцій України молоко та молоко-продукти знаходяться на перших місцях. Для розуміння ситуації варто розглянути обсяги і структуру імпорту та експорту молокопродукції в Україні.

Згідно з підсумками за січень – червень 2026 року, сформованими Державною митною службою України, виручка від експортних операцій з молоком та молокопродуктами становила 132,8 млн дол. США. Порівняно з відповідним періодом минулого року (172,8 млн дол. США) цей показник зменшився на 23,1 % [9].

Імпорт молокопродукції становив 178,7 млн дол. США, що на 21,5 % більше ніж у січні – червні 2025 року, коли молочної продукції було імпортовано на суму 147,1 млн дол. США.

4.1. Молоко та вершки не згушені

Імпорт. У січні – червні імпортовано 3740 т молока та вершків не згушених, що у 2,5 раза більше до відповідного періоду 2025 року. Середня імпортна ціна склала 1452,0 дол. США/т, що на 10,3 % менше ніж за січень – червень 2025 року (табл. 4.1). Вартість імпорту зросла у 2,2 раза і становить 5430 тис. дол. США.

Експорт. У січні – червні експортовано 9550 т молока та вершків не згушених, що на 3,9 % більше до відповідного періоду 2025 року (табл. 4.1). Середня експортна ціна склала 887,0 дол. США/т, що на 11,7 % більше за січень – червень 2025 року. Валютна виручка зросла на 16,1 % – до 8470 тис. дол. США.

Таблиця 4.1

Імпорт та експорт молока і вершків не згушених за січень–червень 2026 року

Період	Імпорт			Експорт		
	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня імпортна ціна, дол. США/т	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня експортна ціна, дол. США/т
Січ.-Черв.2026	5430	3740	1452,0	8470	9550	887,0
Січ.-Черв.2025	2416	1492	1619,3	7294	9189	793,8
2026 до 2025, %	зб.у 2,2 р.	зб.у 2,5 р.	-10,3%	+16,1 %	+3,9 %	+11,7 %

Серед **постачальників** молока та вершків не згушених в Україну лідером є Польща, частка якої становить 89,6 %, обсяг імпорту 3351 т, середня ціна 1285,0 дол. США/т (табл. 4.2). У трійці лідерів також Німеччина з часткою 5,7 % та Бельгія, частка якої становить 2,2 %.

Лідером серед **покупців** молока та вершків не згушених є Молдова з обсягом 8728 т, що становить 91,5 %, середня експортна ціна – 880,4 дол. США/т.

Основні імпортери та експортери молока і вершків не згущених

Основні постачальники				Основні ринки збуту			
Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т	Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т
Польща	3351	89,6	1285,0	Молдова	8728	91,5	880,4
Німеччина	214	5,7	2672,9	Грузія	359	3,8	841,2
Бельгія	82	2,2	3524,4	-	-	-	-

4.2. Молоко та вершки згущені

Імпорт. У січні – червні імпортовано 750 т молока та вершків згущених, що на 4,5 % менше до відповідного періоду 2025 року. Середня імпортерна ціна склала 3444,6 дол. США/т, що на 7,7 % менше ніж за січень – червень 2025 року (табл. 4.3). Вартість імпорту зменшилась на 11,8 % і становить 2580 тис. дол. США.

Експорт. У січні – червні експортовано 19000 т молока та вершків згущених, що на 11,3 % менше до відповідного періоду 2025 року (табл. 4.3). Середня експортна ціна склала 2617,2 дол. США/т, що на 2,5 % більше до січня – червня 2025 року. Валютна виручка знизилася на 9,0 % – до 49600 тис. дол. США.

Таблиця 4.3

Імпорт молока та вершків згущених
за січень–червень 2026 року

Імпорт				Експорт		
Період	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня імпортерна ціна, дол. США/т	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня експортна ціна, дол. США/т
Січ.-Черв.2026	2580	750	3444,6	49600	19000	2617,2
Січ.-Черв.2025	2926	784	3732,1	54500	21355	2552,1
2026 до 2025, %	-11,8	-4,5	-7,7	-9,0	-11,3	+ 2,5

Серед **постачальників** молока та вершків згущених в Україну лідером є Польща, частка якої становить 34,4 %, обсяг імпорту 258 т, середня ціна 2534,9 дол. США/т (табл. 4.4). У трійці лідерів також Італія з часткою 28,7 % та Чехія, частка якої становить 19,6 %.

Лідером серед **покупців** молока та вершків згущених також виступає Польща з обсягом 2638 т, що становить 13,9 %, середня експортна ціна 2809,7 дол. США/т. Другу сходинку посідає Сирія з обсягом 2081 т, часткою 11,0 % та ціною 2373,9 дол. США/т. Частка Німеччини становить 9,9 %, обсяг – 1878 т, середня ціна купівлі 2494,1 дол. США/т.

Попит на згущене молоко є стабільним, особливо в Україні, де через перебої з електропостачанням покупці частіше обирають продукцію з тривалим терміном зберігання і яка не потребує охолодження.

Основні імпортери та експортери молока і вершків згущених

Основні постачальники				Основні ринки збуту			
Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т	Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т
Польща	258	34,4	2534,9	Польща	2638	13,9	2809,7
Італія	215	28,7	3707,0	Сирія	2081	11,0	2373,9
Чехія	147	19,6	4455,8	Німеччина	1878	9,9	2494,1

4.3. Маслянка, ферментовані або сквашені молоко та вершки

Імпорт. У січні – червні імпортовано 5240 т маслянки, ферментованого або сквашеного молока та вершків, що на 11,5 % більше до відповідного періоду 2025 року. Середня імпортна ціна склала 2305,8 дол. США/т, що на 11,6 % більше до січня – червня 2025 року (табл. 4.5).

Експорт. У січні – червні експортовано 3520 т маслянки, ферментованого або сквашеного молока та вершків, що на 27,6 % більше до відповідного періоду 2025 року. Середня експортна ціна склала 1495,0 дол. США/т, що на 0,5 % більше за аналогічний період 2025 року (табл. 4.5). Виручка від експорту зросла на 28,3 % і становить 5260 тис. дол. США.

Таблиця 4.5

Імпорт і експорт маслянки, ферментованого або сквашеного молока та вершків за січень – червень 2026 року

Імпорт				Експорт		
Період	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня імпортна ціна, дол. США/т	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня експортна ціна, дол. США/т
Січ.-Черв.2026	12100	5240	2305,8	5260	3520	1495,0
Січ.-Черв.2025	9701	4694	2066,7	4102	2757	1487,8
2026 до 2025, %	+24,5	+11,5	+11,6	+28,3	+27,6	+0,5

Серед **постачальників** маслянки, ферментованого або сквашеного молока та вершків лідером є Польща, частка якої становить 52,1 %, обсяг імпорту 2730 т, середня ціна 2523,4 дол. США/т (табл. 4.6). У трійці лідерів також Бельгія з часткою 40,9 % та Німеччина, частка якої становить 3,7 %. Можна виокремити ще й Латвію з часткою 1,9 % та обсягом 97 т. Ціна імпорту найвищою була у Німеччини – 3237,1 дол. США/т.

Лідером серед **покупців** маслянки, ферментованого або сквашеного молока та вершків виступає Молдова з обсягом 2968 т, що становить 84,3 %, середня експортна ціна 1394,2 дол. США/т. Другу сходинку посідає Німеччина з обсягом 140 т, часткою 4,0 % та ціною 1450,0 дол. США/т.

Таблиця 4.6

Основні імпортери та експортери маслянки, ферментованого або сквашеного молока та вершків

Основні постачальники				Основні ринки збуту			
Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т	Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т
Польща	2730	52,1	2523,4	Молдова	2968	84,3	1394,2
Бельгія	2144	40,9	1896,9	Німеччина	140	4,0	1450,0
Німеччина	194	3,7	3237,1	-	-	-	-
Латвія	97	1,9	2835,1	-	-	-	-

4.4. Молочна сироватка

Імпорт. У січні – червні імпортовано 3740 т молочної сироватки, що на 83 % більше до відповідного періоду 2025 року. Середня імпортерна ціна склала 2196,0 дол. США/т, що на 11,1 % більше до січня – червня 2025 року (табл. 4.7).

Експорт. У січні – червні експортовано 8860 т молочної сироватки, що на 2,4 % менше до відповідного періоду 2025 року. Середня експортна ціна склала 1274,4 дол. США/т, що на 37,4 % більше ніж за аналогічний період 2025 року (табл. 4.7).

Таблиця 4.7

**Імпорт та експорт молочної сироватки
за січень –червень 2026 року**

Імпорт				Експорт		
Період	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня імпортна ціна, дол. США/т	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня експортна ціна, дол. США/т
Січ.-Черв.2026	8200	3740	2196,0	11300	8860	1274,4
Січ.-Черв.2025	4036	2041	1977,5	8416	9071	927,8
2026 до 2025, %	зб. у 2 рази	+83,0	+11,1	+34,1	-2,4	+37,4

Серед **постачальників** молочної сироватки лідером є Польща, частка якої становить 54,1 %, обсяг імпорту 2021 т, середня ціна 1274,1 дол. США/т (табл. 4.8). У трійці лідерів також Нідерланди з часткою 17,3 % та Німеччина, частка якої становить 14,4 %. Четверту позицію посідає Швеція з часткою 5,9 % та обсягом 222 т. Ціна імпорту найвищою була у Швеції – 5644,1 дол. США/т.

Лідером серед **покупців** молочної сироватки виступає Китай з обсягом 2100 т, що становить 23,7 %, середня експортна ціна 1281,0 дол. США/т. Другу сходинку посідає Йорданія з обсягом 962 т, часткою 10,9 % та ціною 1168,4 дол. США/т. Філіппінам належить 5,1 % експорту цього продукту, Японії – 4,8 %. Обсяги експорту до цих двох країн відповідно становили 450 т і 425 т, ціна – 1204,4 дол. США/т та 1143,5 дол. США/т.

Основні імпортери та експортери молочної сироватки

Основні постачальники				Основні ринки збуту			
Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т	Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т
Польща	2021	54,1	1274,1	Китай	2100	23,7	1281,0
Нідерланди	646	17,3	3484,5	Йорданія	962	10,9	1168,4
Німеччина	539	14,4	2064,9	Філіппіни	450	5,1	1204,4
Швеція	222	5,9	5644,1	Японія	425	4,8	1143,5

4.5. Масло вершкове

Імпорт. У січні–червні 2026 року імпорт вершкового масла становив 9150 тис. дол. США, що на 55,5% більше, ніж за аналогічний період 2025 року. При цьому фізичні обсяги імпорту зросли у 2,5 раза – до 1470 т, тоді як середня імпортна ціна знизилася на 37,6% і становила 6243,5 дол. США/т (табл. 4.9). Збільшення вартості імпорту було зумовлене насамперед істотним нарощуванням фізичних обсягів закупівель, тоді як зниження середньої ціни частково стримувало темпи зростання імпортної вартості.

Експорт. У січні–червні 2026 року експорт вершкового масла становив 25800 тис. дол. США, що на 61,3% менше, ніж за аналогічний період 2025 року. Фізичні обсяги експорту скоротилися на 51,7% – до 4490 т. Середня експортна ціна також знизилася – на 19,9 % і становила 5734,4 дол. США/т проти 7158,0 дол. США/т роком раніше. Таким чином, скорочення вартості експорту було зумовлене одночасним зменшенням обсягів поставок та зниженням середньої експортної ціни.

Таблиця 4.9

Імпорт та експорт масла вершкового
за січень –червень 2026 року

Імпорт				Експорт		
Період	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня імпортна ціна, дол. США/т	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня експортна ціна, дол. США/т
Січ.-Черв.2026	9150	1470	6243,5	25800	4490	5734,4
Січ.-Черв.2025	5887	588	10012,0	66605	9305	7158,0
2026 до 2025, %	+55,5	зб. у 2,5 р.	-37,6	-61,3	-51,7	-19,9

У січні–червні 2026 року **найбільшим постачальником** вершкового масла в Україну була Литва, з якої імпортовано 321 т продукції, що становило 21,9 % загального обсягу імпорту (табл. 4.10). Середня ціна поставок з Литви становила 5221,2 дол. США/т. Друге місце серед основних країн-постачальників посіла Польща із часткою 19,4 % (285 т), при середній ціні 5108,8 дол. США/т. З Норвегії було імпортовано 269 т вершкового масла (18,3 % загального обсягу) за середньою ціною 6074,3 дол. США/т. Частка Нідерландів у структурі імпорту

становила 12,1 % (177 т), при цьому середня ціна поставок була найвищою серед основних постачальників – 6322,0 дол. США/т. У підсумку на ці чотири провідні країни-постачальники припадало 71,7 % загального імпорту вершкового масла.

У січні–червні 2026 року **основним ринком збуту** українського вершкового масла була Молдова, до якої експортовано 2007 т продукції, що становило 44,7 % загального обсягу експорту. Середня експортна ціна поставок до цієї країни становила 5556,6 дол. США/т. Друге місце серед країн-імпортерів посів Азербайджан із часткою 17,4 % (781 т), при середній ціні 5939,8 дол. США/т. До Ізраїлю було експортовано 397 т вершкового масла, або 8,8 % загального обсягу, за середньою ціною 5927,0 дол. США/т. До Болгарії поставлено 384 т продукції (8,6 %), при цьому середня експортна ціна була найнижчою серед основних ринків збуту – 4807,3 дол. США за тону. Таким чином, майже половина експорту вершкового масла була зосереджена на ринку Молдови, тоді як Азербайджан, Ізраїль та Болгарія разом забезпечили ще 34,8 % поставок.

Таблиця 4.10

Основні імпортери та експортери масла вершкового

 Основні постачальники				 Основні ринки збуту			
Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т	Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т
Литва	321	21,9	5221,2	Молдова	2007	44,7	5556,6
Польща	285	19,4	5108,8	Азербайджан	781	17,4	5939,8
Норвегія	269	18,3	6074,3	Ізраїль	397	8,8	5927,0
Нідерланди	177	12,1	6322,0	Болгарія	384	8,6	4807,3

4.6. Сири

Імпорт. У січні–червні 2026 року імпорт сирів в Україну становив 141300 тис. дол. США, що на 15,7 % більше, ніж за аналогічний період 2025 року. Фізичні обсяги імпорту зросли на 20,4 % і досягли 23400 т проти 19445 т роком раніше (табл. 4.11). Водночас середня імпортна ціна знизилася на 3,9 % – до 6034,1 дол. США за тону порівняно з 6281,6 дол. США за тону у січні–червні 2025 року. Збільшення вартості імпорту сирів було забезпечене насамперед зростанням фізичних обсягів поставок, тоді як незначне зниження середньої імпортної ціни дещо стримувало темпи приросту вартості імпорту.

Експорт. У січні–червні 2026 року експорт сирів демонстрував помірне зростання. У натуральному вираженні обсяги поставок збільшилися на 2,1 % порівняно з аналогічним періодом 2025 року і склали 7080 т. У вартісному вираженні експорт зріс на 1,8 % – до 32400 тис. дол. США. Водночас середня експортна ціна практично не змінилася. Вона становила 4582,4 дол. США за тону, що лише на 0,3 % менше, ніж у січні–червні 2025 року (4598,4 дол. США за тону). Це свідчить про відносну стабільність цінової кон'юнктури на зовнішніх ринках, тоді як приріст валютної виручки був забезпечений переважно збільшенням фізичних обсягів експорту. Загалом результати першого півріччя 2026 року свідчать про збереження

позитивної динаміки експорту сирів: виробникам вдалося наростити обсяги поставок за кордон, утримуючи середній рівень експортних цін майже незмінним.

Таблиця 4.11

Імпорт та експорт сирів за січень–червень 2026 року

Період	Імпорт			Експорт		
	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня імпортна ціна, дол. США/т	Вартість, тис. дол. США	Вага, т	Середня експортна ціна, дол. США/т
Січ.-Черв.2026	141300	23400	6034,1	32400	7080	4582,4
Січ.-Черв.2025	122145	19445	6281,6	31876	6932	4598,4
2026 до 2025, %	+15,7	+20,4	-3,9	+1,8	+2,1	-0,3

У першому півріччі 2026 року **найбільшим постачальником сирів** до України залишалася Польща, на яку припадало 48,1 % загального імпорту або 11259 т (табл. 4.12). Середня ціна польських сирів становила 5817,1 дол. США/т, що відповідає середньому ціновому рівню європейської продукції. Друге місце посідала Німеччина з часткою 17,6 % та обсягом поставок 4111 т. Середня ціна імпорту з Німеччини склала 5676,0 дол. США/т, що трохи нижче, ніж у польської продукції. На третьому місці перебували Нідерланди, які забезпечили 8,0 % імпорту (1883 т) за середньою ціною 5584,7 дол. США/т. Латвія посіла четверту позицію з часткою 6,1 % (1440 т), при цьому середня ціна латвійських сирів була найнижчою серед основних постачальників – 4488,9 дол. США/т. Таким чином, імпорт сирів в Україну залишається значною мірою орієнтованим на країни Європейського Союзу, насамперед Польщу, яка забезпечує майже половину всіх поставок.

Таблиця 4.12

Основні імпортери та експортери сирів

 Основні постачальники				 Основні ринки збуту			
Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т	Назва країни	Вага, т	Частка, %	Середня ціна, дол. США/т
Польща	11259	48,1	5817,1	Молдова	3061	43,2	3686,1
Німеччина	4111	17,6	5676,0	Казахстан	1394	19,7	6369,4
Нідерланди	1883	8,0	5584,7	Німеччина	1061	15,0	3897,3
Латвія	1438	6,1	4488,9	США	255	3,6	4917,6

Головним напрямком експорту українських сирів залишалася Молдова, куди було поставлено 3061 т продукції, або 43,2 % загального експорту. Середня експортна ціна становила 3686,1 дол. США/т, що є найнижчим показником серед основних ринків збуту. Другим за значенням ринком був Казахстан із часткою 19,7 % та обсягом експорту 1394 т. При цьому саме на цьому ринку зафіксовано найвищу середню ціну – 6369,4 дол. США/т, що свідчить про постачання

продукції з вищою доданою вартістю або преміального сегмента. До Німеччини було експортовано 1061 т сирів, що становило 15,0 % загального експорту. Середня ціна поставок склала 3897,3 дол. США/т. До США поставлено 255 тонн продукції (3,6 % експорту) за середньою ціною 4917,6 дол. США/т.

Отже, український експорт сирів концентрується переважно на ринках сусідніх країн, насамперед Молдови та Казахстану, які разом забезпечують майже дві третини всіх поставок. Водночас найбільш прибутковим за рівнем середньої ціни залишається ринок Казахстану, тоді як Молдова є найбільшим за обсягом споживачем українських сирів.

ВИСНОВКИ

Упродовж 1990–2025 років молочне скотарство України зазнало глибоких трансформацій, що проявилися як у скороченні поголів'я, так і в зниженні обсягів виробництва. Чисельність корів зменшилася з 8 378 тис. голів у 1990 році до 1 155 тис. у 2025 році, тобто більш ніж у сім разів. Водночас виробництво молока скоротилося з 24 508 тис. т до 6 863 тис. т, що свідчить про більш ніж триразове падіння.

Загалом динаміка поголів'я корів характеризується стійкою тенденцією до зниження. Зокрема, порівняно з довоєнним 2021 роком їх чисельність у господарствах усіх категорій скоротилася на 33,8%, що значною мірою зумовлено впливом кризових та воєнних чинників.

Станом на 1 січня 2026 року загальне поголів'я корів в Україні становить 1022,3 тис. голів, з яких 386,3 тис. голів (37,8%) утримується у сільськогосподарських підприємствах, а більша частина – 636,0 тис. голів (62,2%) – зосереджена у господарствах населення. Це свідчить про кількісне домінування індивідуального сектору за кількістю утримуваних корів.

Станом на кінець червня 2026 року в Україні налічувалося 941,2 тис. корів, з них 396,6 тис. (42,1%) утримувалися у сільськогосподарських підприємствах, а 544,6 тис. (57,9%) – у господарствах населення. Приватний сектор продовжує домінувати.

Найбільше корів в усіх категоріях господарств було у Полтавській (79,2 тис. голів), Вінницькій (77,8 тис.), Одеській (76,6 тис.) областях.

Найменше поголів'я зафіксовано у Донецькій (1,0 тис.), Запорізькій (2,0 тис.) та Херсонській (3,3 тис.) областях, що пов'язано з наслідками воєнних дій.

У січні–лютому 2026 року загальний обсяг виробництва сирого молока в Україні становив 818,8 тис. т. Із цього обсягу 519,5 тис. т, або 63,4%, припадало на сільськогосподарські підприємства, тоді як господарства населення забезпечили 299,3 тис. т або 36,6%. Це свідчить про переважання промислового сектору у виробництві молока, хоча роль домогосподарств залишається суттєвою.

Позитивною тенденцією є певне відновлення товарного виробництва. Зокрема, у січні 2026 року обсяг реалізації сирого молока сільськогосподарськими підприємствами досяг 275,1 тис. т, що на 4,1% перевищує показник аналогічного періоду 2025 року. Це свідчить про поступову стабілізацію галузі, передусім за рахунок великих виробників, які формують основну частину пропозиції для переробної промисловості.

Станом на 1 липня 2026 року за даними моніторингу, проведеного НДІ «Украгропромпродуктивність», спостерігаються наступні тенденції у сфері закупівлі молока екстра та вищого ґатунку від сільськогосподарських підприємств:

- по країні в цілому молоко **екстра ґатунку** коштує в середньому 17,00 грн/л, а **вищого ґатунку** – 15,65 грн/л. У порівнянні з 20.06.2026 р. ціна на молоко екстра ґатунку знизилася на 0,3 %, на молоко вищого ґатунку – на 0,4 %;

- найнижчі значення закупівельних цін на **молоко екстра гатунку** спостерігаються у Сумській (16,07 грн/л), Волинській та Чернігівській областях (16,60 грн/л). Найвищі закупівельні ціни зафіксовані у Дніпропетровській області (17,83 грн/л), а також у Рівненській (17,80 грн/л) і Київській (17,34 грн/л). Загалом у більшості регіонів ціни коливаються в межах 16,07–17,83 грн/л.

- щодо **молока вищого гатунку**, то найвищі ціни зафіксовані у Рівненській області (17,50 грн/л), Хмельницькій (16,90 грн/л) та Київській (16,89 грн/л). Відносно низькі ціни спостерігаються в Одеській (14,24 грн/л) та Чернігівській (14,65 грн/л) областях. Найнижчий показник суттєво виділяється в Полтавській області – 10,50 грн/л, що нижче середнього рівня, це може свідчити про особливі умови закупівель або ж про локальний надлишок сировини, виробники в даному регіоні змушені продавати сировину вищого гатунку за ціною значно нижчою від середньоринкової через відсутність альтернативних каналів збуту.

Загалом ринок характеризується стабільністю з незначними регіональними коливаннями, а різниця між гатунками в більшості областей відповідає типовим ринковим умовам.

Зовнішньоторговельна діяльність характеризується нерівномірною структурою. У січні–червні 2026 року найбільші обсяги імпорту припадали на сири – 23,4 тис. т, що на 20,4% більше порівняно з відповідним періодом попереднього року. Водночас найменше імпортувалося згущеного молока та вершків (750 т), проте саме ця продукція демонструвала найвищі обсяги експорту – 19,0 тис. т. Найменшими були обсяги експорту маслянки, ферментованого або сквашеного молока та вершків – 3,5 тис. т.

Таким чином молочний ринок України демонструє ознаки адаптації та поступового відновлення, зокрема завдяки підвищенню ролі сільськогосподарських підприємств у виробництві та реалізації продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Скопенко Н. С., Северина І. В., Вознюк М. А. Стан молочної галузі України: виклики, перспективи та напрями інноваційного розвитку. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. Вип. 11. С. 179–193. URL : <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/50036>
2. Місюк М. В., Заходим М. В. Розвиток ринку молока в контексті забезпечення продовольчої безпеки країни. *Економіка АПК*. 2021. № 1. С. 34–43. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202101034>
3. Шпичак О. М. Організаційно-економічні проблеми виробництва молока в Україні та їх вирішення. *Економіка АПК*. 2021. № 4. С. 24–40. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202104024>
4. Величко А. Є., Кухарук Р. М., Маслоva І. В., Пухлякова М. В. Стан та перспективи розвитку ринку молока та молочних продуктів України. *Агросвіт*. 2021. № 16. С. 62–68. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.16.62
5. Степасюк Л. М., Старомінський В. Б. 2024. Випуск 70. Стан та тенденції розвитку ринку молока в Україні. *Економіка та суспільство*. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-100>
6. В Україні триває скорочення поголів'я ВРХ. (2024). URL: <https://avm-ua.org/uk/post/v-ukraini-trivae-skorocenna-pogoliva-vrh>
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : www.ukrstat.gov.ua (дата звернення 10.02.2026)
8. Стахурська С. В. Дослідження ринку молочної продукції України. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 2 (13). С. 102–109. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.2.11>
9. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/>

Наукове видання

**Івченко Володимир Миколайович,
Солошонок Алла Леонідівна,
Полонська Ольга Миколаївна**

**Аналітика молочного ринку:
актуальні ціни на молоко
від сільськогосподарських підприємств
та основні показники галузі
*станом на 1 квітня 2026 року***

Комп'ютерне складання та верстання *А. Л. Солошонок, О. М. Полонська*

Шукайте нас: у Facebook,

в інтернеті

 www.uapp.in.ua

Підп. до друку 09.07.26

Формат 70×108 1/16.

Папір друкарський № 2.

Гарнітура Times New Roman.

Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 1,2.

Обл.- вид. арк. 1,7.

Наклад 300 прим.

Зам. №

Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу
Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України

03035, Київ-35, Солом'янська площа, 2.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
серія ДК № 1375 від 28.05.03